

УТВЪРЖДАВАМ:

ДИРЕКТОР:
/М. Делчева/

**ПРОГРАМА
ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ
ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ
НА УЧЕНИЦИ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ
(2016 – 2020 г.)**

*Програмата е създадена на основание чл.263, ал.14, т.9 от Закона за предучилищното и училищното образование и е приета с решение на Педагогическия съвет на проведено заседание на дата 13.09.2018г. с Протокол № 17
Утвърдено със заповед на Директора №428/14.09.2018г.*

I. ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПРОГРАМАТА - УВОД

Настоящата програма цели да начертае целите и задачите за работа с ученици от ОУ „Н.Й. Вапцаров“ и урежда взаимоотношенията между институциите във връзка с предоставяне на приобщаващо образование.

Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички български граждани и за приобщаване на учениците от уязвимите групи. Програмата за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на учениците от уязвимите групи се базира на:

- Закон за предучилищното и училищното образование
- Наредба за приобщаващото образование
- Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства
- Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество / 2010-2020 г./
- Национална стратегия на България за интегриране на ромите /2012-2020 г./
- Закон за защита от дискриминация
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието

Програмата включва реда и начина за оказване на обща и допълнителна подкрепа, на всички деца и ученици, които имат необходимост от такива в ОУ „Н. Й. Вапцаров“ съобразно с техните лични интереси, потребности и нужди.

Приобщаващото образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всеки ученик.

Програмата за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на учениците е насочена към следните уязвими групи в ОУ „Н. Й. Вапцаров“ :

- Ученици, чийто родители определят своята принадлежност към етнически общности, различни от българската
- Ученици диагностицирани със специални образователни потребности,
- Ученици с хронични заболявания,
- Ученици с физически и ментални увреждания,
- Ученици в риск,
- Ученици застрашени или жертва на насилие,
- Ученици с изявени дарби
- Ученици с девиантно поведение
- Ученици сираци и полусираци, бежанци, деца от различни етнически групи и др. с други идентифицирани нужди.

Основна цел:

Осигуряване в училището на подкрепа за равен достъп до качествено образование и за развитие на потенциала на всеки ученик с цел неговата личностна, професионална и гражданска реализация в обществото.

- Постигането на тази цел изисква определяне на уязвимите групи ученици и прилагане на разнообразни мерки, съобразени със спецификата на всяка от тях.
- Равен достъп до качествено образование и ефективна интеграция в училище и обществото;
- На учениците в системата на училищното образование се предоставя обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.
- Съхраняване и развиване на културната им идентичност;
- Подкрепа за личностно развитие се предоставя в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всеки ученик.

Принципи на приобщаващото образование:

1. Гарантиране правото на достъп до училището на всяко дете най-близо до неговото местоживеене и на правото му на качествено образование;
2. Гарантиране достъпа на всеки ученик до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности, с оглед възможността за възникване на затруднения в процеса на ученето и приобщаването и на необходимостта от подходяща подкрепа;
3. Прилагане на диференцирани педагогически подходи, ориентирани към интересите и стимулиращи мотивацията на ученика, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;
4. Приемане и зачитане на уникалността на всеки ученик – индивидуалните потребности и възможности, личностните качества, знанията, уменията и интересите, на които образователната институция трябва да отговори по подходящ начин, така че детето или ученикът да развие максимално своя потенциал;
5. Равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование, гаранции за които са създадените условия за обучение на всички деца и ученици заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат в процеса на ученето и научаването и при участието им в дейността на детската градина или училището;
6. Системен и холистичен подход на организация и сътрудничество на образователните институции в областта на приобщаващото образование на всички равнища – управление и екипност, използване на приобщаващи педагогически практики, създаване на сигурна и подкрепяща среда, участие на родителите, мониторинг на процеса и на качеството на подкрепата за личностно развитие, както и на влиянието им върху обучението и постиженията на децата и учениците;
7. Сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование – училището, ученика, семейството и общността;
8. Намаляване влиянието на социалните неравенства върху ученето и върху участието на учениците в дейността на училището;
9. Нетърпимост към дискриминиращите нагласи и поведение и подготовка на учениците за живот в приобщаващо общество;
10. Гъвкавост и динамичност на процеса на приобщаващото образование съобразно потребностите на учениците и в зависимост от спецификата на обществения живот

Задачи:

1. Провеждане на информационни кампании сред общността за разясняване на взаимните ползи от приобщаващото включване на учениците от уязвимите групи в системата на училищното образование.
2. Работа с родителите за преодоляване на негативни стереотипи, дискриминационни нагласи спрямо учениците от уязвимите групи.
3. Осигуряване при необходимост на допълнително обучение по български език за учениците от етническите малцинства.
4. Осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.
5. Осигуряване на допълнителна квалификация на училищните специалисти.

II. ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ

Подкрепата на личностното развитие се осъществява във връзка и в корелация с разработените областни стратегии за подкрепа на личностното развитие, както и въз основа на анализ на необходимостта от обща и допълнителна подкрепа.

1. Обща подкрепа

За организиране и координиране на процеса на обща подкрепа за личностното развитие на учениците в ОУ „Никола Й. Вапцаров“ е определен ЗДУД, който изпълнява функциите си съгласно ЗПУО и Държавен образователен стандарт за приобщаващото образование. В началото на всяка учебна година със заповед на директора се определя координиращ екип, в който работят и педагогическият съветник и учители.

Общата подкрепа е насочена към развитие потенциала на всеки ученик и гарантира участието и изявата му в образователния процес. Тя включва:

- Екипна работа между учители и другите педагогически специалисти – обмен на информация и на добри педагогически практики с цел подкрепа на всички учители за подобряване на работата им с учениците;
- Кариерно ориентиране на учениците /консултанти от кариерен център /;
- Занимания по интереси – дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения и изяви на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата и др. / организирани от училището, НПО, ОП „Младежки център“ или други центрове за личностно развитие/;
- Грижа за здравето въз основа на информация от родителите;
- Поощряване с морални и материални награди за изявени ученици;
- Дейности за превенция на обучителните затруднения – допълнително обучение и консултации по учебни предмети; оgramотвяване на ученици за които българският език не е майчин;
- Дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;

2. Допълнителна подкрепа

Допълнителната подкрепа се осъществява въз основа на направена оценка на индивидуалните способности на определен ученик. Учениците, за които може да се поиска оценка на индивидуалните способности, са от следните уязвими групи:

- Деца със специални образователни потребности – целогодишно
- Деца с хронични заболявания – целогодишно
- Деца в риск – целогодишно

Допълнителната подкрепа включва:

- Работа с ученик по конкретен случай
- Психо-социална рехабилитация
- Рехабилитация на слуха
- Зрителна рехабилитация
- Рехабилитация на комуникативни нарушения
- Осигуряване на достъпна архитектурна среда, специализирани средства и ресурсно подпомагане.

Оценката на способностите се извършва от екип за подкрепа за личностното развитие, съобразно потребностите на ученика и утвърден със заповед на директора на училището.

Допълнителната подкрепа се реализира чрез **план за действие за всеки конкретен случай**. Родителите задължително се включват в плана за действие като активни участници в дейностите за приобщаване. Ако екипът в училище препоръча допълнителна подкрепа, но родителите откажат, ръководството на ОУ „Н. Й. Вапцаров“ - гр. Хасково, уведомява отдел „Закрила на детето“ към ССП по местоживеење на ученика с цел да окажат съдействие. Ако се налага, следва да се окаже помощ на родителите за осъзнаване потребностите на ученика.

При необходимост се предоставя допълнително обучение за ученици, които имат обучителни трудности по един или няколко учебни предмети с цел компенсиране на пропуските в учебното съдържание и образователно-възпитателна подкрепа за ученици от етнически малцинства. За ученици с изявени дарби се осигурява възможност за участие в състезания и конкурси.

Учениците от уязвими групи се нуждаят от допълнителна подкрепа за изравняване на стартовите им позиции при постъпване в образователната система. Необходимо е да се полагат повече социални грижи с оглед пълноценното им участие в образователния процес поради факта,

че нямат възможности за равен старт. Допълнителната работа с тях се налага и за постигане на добри резултати в училище, тъй като наблюденията сочат, че поради недостатъчното владение на българския език от тези ученици успехът им в училище е по-нисък. Задържането на учениците, принадлежащи към малцинствен етнос, в образователната система до навършване на възрастта за задължително училищно образование също представлява приоритет в работата по образователната интеграция. Необходими са мотивиране и стимулиране за продължаване на обучението след завършване на основно образование.

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Мерките за постигане на целите на настоящата програма са заложили в плана за действие по изпълнението и, в които са посочени конкретни дейности, чието изпълнение ще способства за реализирането на основните цели и приоритетни направления, залегнали в нея.

IV. ДЕЙНОСТИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА УЧЕНИЦИТЕ:

№	Дейности, насочени към ученици	Срок	Отговорник
1	Определяне на Координиращ екип/КЕ/ за организиране на процеса, осигуряващ обща и допълнителна подкрепа.	01.10.2018 г.	Директор
2	Изготвяне на годишен план – график на дейността на координиращия екип.	08.10.2018 г.	КЕ
3	Проучване и установяване на ученици от уязвими групи /вкл. и реинтегрирани/.	Постоянен	КЕ, Класни ръководители
4	Обсъждане, разпознаване потребностите от предоставянето на обща и /или допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците.	Постоянен	Преподаватели, Ресурсен учител
5	Определяне на дейности за обща подкрепа за личностно развитие.	26.10.2018 г.	КЕ, Преподаватели
6	Проследяване развитието на учениците за обща подкрепа. Писмено регистриране и съхраняване на данните.	10.02.2019 г. I учебен срок 28.06.2019 г. II учебен срок	КЕ, Преподаватели
7	Допълнителна подкрепа за ученици със СОП по изготвена индивидуална програма с оглед успешното им адаптиране към училищната среда.	28.09.2018 г.	Ресурсен учител, Преподаватели
8	Проследяване динамиката в развитието на учениците със СОП, с хронични заболявания или в риск в края на всеки учебен срок и внасяне на промени в плана за допълнителна подкрепа при необходимост	В края на I и II учебен срок	Ресурсен учител
9	Създаване на възможности на учениците от уязвими групи да участват в дейности, подкрепящи образованието и съхраняващи културната им идентичност.	Постоянен	Преподаватели
10	Развиване на толерантност и равнопоставеност у учениците чрез тренинги в ЧК за предотвратяване на училищния тормоз	Постоянен	Класни ръководители
11	Кариерно ориентиране на учениците с оглед бъдещата им успешна реализация - VII клас	По график	ЗДУД, Класни ръководители
12	Осигуряване на закуски по схема „Училищно мляко” и „Училищен плод” на учениците от I-IV клас	Национална програма	Училищно ръководство, Преподаватели, Класни ръководители
13	Награждаване на ученици	текущ	Директор
14	Стимулиране участието на деца с изяви дарби в конкурси,	Постоянен	Преподаватели

	фестивали и инициативи		
15	Осигуряване на необходимост на допълнително обучение по български език за ученици от етническите малцинства	Постоянен	Директор, ЗДУЧ, Класни ръководители,
Дейности, насочени към родители			
16	Подкрепа на родители чрез обучения и тренинги за развиване на умения за ефективно родителство	Постоянен	Класни ръководители, ПдС
17	Ангажиране на родителите в училищния живот чрез участието им в съвместни дейности с учениците – в училищни инициативи, проекти, работилници	Постоянен	Класни ръководители, Ръководители на програми
18	Провеждане на Училище за родители, насочено към превенция на отпадане на децата от училище	Постоянен	ПдС
19	Създаване на здравословна и безопасна училищна среда чрез включване на ученици и родители в превантивни програми за предотвратяване на училищния тормоз	Постоянен	Класни ръководители Ръководители на програми
20	Провеждане на фамилни групови конференции със съгласие на семейството при разрешаване на констатирани проблеми на учениците	Постоянен	ПдС, Класни ръководители
Дейности, насочени към учители			
21	Създаване на сътрудничество, ефективна комуникация и отношения между всички участници в образователния процес за изпълнение на плановете за обща и допълнителна подкрепа	По график	Екипи, Учители, ПдС
22	Тематични педагогически съвети за представяне на приобщаващи практики в работата с ученици.	Съгласно План за ККД	Директор, Преподаватели, ПдС
23	Превантивни мерки за недопускане отпадане от училище на ученици от уязвими групи	Постоянен	Директор, Преподаватели, ПдС
24	Предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на насилието и за преодоляване на проблемно поведение на учениците	Постоянен	Директор, Преподаватели, ПдС
25	Прилагане на координирани и последователни усилия за осигуряване на благоприятна образователна среда и своевременно решаване на възникнали конфликти	Постоянен	Директор, Преподаватели, ПдС
26	Поддържане на непрекъсната връзка и взаимодействие с родителите на учениците за справяне с проблемното им поведение и приобщаване към средата на училището.	постоянен	Директор, Преподаватели, ПдС
27	Повишаване квалификацията на учителите с квалификационни курсове, семинари, тренинги, открити уроци, работни срещи, предназначени да подпомогнат учителя да усъвършенства личните си познания и квалификация за работа с деца от уязвими групи	Съгласно План за ККД	Директор, ЗДУД, гл. учител, председател ККД, Преподаватели
28	Доклад до директора на училището в края на I и II учебен срок на съответната учебна година за оценка развитието на ученика, постигнатите цели и резултати въз основа на плана за подкрепа	в края на I и II учебен срок	Преподаватели